

การพัฒนาคุณภาพของการรณรงค์ให้รักการอ่านใน
สถานศึกษา : การศึกษาศักยภาพครูในการรณรงค์
ให้รักการอ่านในสถานศึกษา

The Project of Quality Development: Reading
Campaign in the Institution: The Study of
Teachers' Potential
to Reading Campaign in the Institution.

เพ็ญพันธ์ เพชรศรี*Penpan Pecharasorn

นิตยา เปลื้องนุช**Nittaya Pluengnuch

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่าน และเพื่อพัฒนา
ศักยภาพของครูให้มีทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่าน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่าง คือครูจาก
โรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ขอนแก่น ภาพสนธิ์ และมหาสารคาม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้
เทคนิคการสนทนากลุ่มทำ Focus group พร้อมการอบรมเชิงปฏิบัติ แล้วคัดเลือกโรงเรียนที่จะติดตาม
สัมภาษณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมที่ครูกำหนดไว้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุป ดีความและประมวลเป็นความ
เรียงเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบและวิธีการ
ต่าง ๆ ดังนี้ ในระดับประถมศึกษา ได้แก่ การเล่านิทานในรูปแบบต่างๆ ประกวดการอ่าน เสียงตามสาย
กิจกรรมประกวดแข่งขัน ภาษาไทยวันละคำ ถามตอบปัญหาจากพจนานุกรม คาราโอเกะเพื่อการอ่าน ส่วนใน
ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ประกวดการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง จัดนิทรรศการ เสียงตามสาย เล่าเรื่องหนังสือ
เล่มโปรด สอยดาว (ตอบปัญหาจาก 8 กลุ่มสาระฯ) ทำวารสารโรงเรียน ส่วนปัจจัยสนับสนุนการรณรงค์รัก
การอ่านให้ประสบความสำเร็จนั้นครูให้ความสำคัญแก่ผู้บริหารเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ตัวครูเอง
และนักเรียนเป็นอันดับที่สาม ครูได้พัฒนาทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่าน โดยโรงเรียนทั้ง 4 แห่งสามารถ
จัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ได้ดีขึ้นกว่าเดิมโดยมีกระบวนการเป็นแบบแผนมากขึ้น ได้นำกิจกรรมหลังจากการ
อบรมมาใช้ในการรณรงค์ ได้แก่การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การประกวดแข่งขัน การอ่านให้ฟัง และสามารถ
สร้างนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมได้ โดยทักษะที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดบรรยากาศ มุมรักการอ่าน ตะกร้า
หนังสือ เทคนิคการเล่านิทาน การเขียนภาพประกอบเรื่องที่เล่า การวางแผนการจัดกิจกรรม และการ
ประชาสัมพันธ์

Abstract

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The purposes of this research were to study the teachers' ability to reading campaign in institution and develop teachers' potential to have skills for development of reading activities formats. This research was operational research by launching campaign training development skills for reading activities formats. The sample group was 38 teachers from 19 primary and secondary schools under jurisdiction of Khonkaen, Kalasin and Mahasarakam Educational Areas and 4 selected schools to follow developing skills. The data were collected by using focus group to study teachers' ability, training on developing skills of planning and promotion and follow up by visiting and interview. The data were analyzed by summary, interpretation, and compile to descriptive essay. The findings concluded that teachers' potential to reading campaign was in various formats and methods; in primary school such as storytelling, reading competition, one day one word announcement, dictionary quiz, reading karaoke; in secondary school such as, reading competition, one day one word announcement, favorite book talk, subject quiz, producing school magazine. In terms of factors supporting reading campaign, teachers indicated that the first priority was school administrator, second was teachers themselves and the last one was students. Teachers had better skills in reading campaign, 4 selected schools could producing reading activities formats and methods according to assigned planning, they could process more systematic than before. Reading activities formats and methods from training were used as storytelling, book talk, reading competition, and producing innovation. Teachers could gain skills in reading campaign activities as, setting new atmosphere, love reading Connors, book baskets, more storytelling techniques, illustrating by book talk, reading activity planning, and public relation.

คำสำคัญ: การรณรงค์ให้รักการอ่าน, การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, สถานศึกษา, โรงเรียน, ศักยภาพครู
Keywords: reading campaign, reading promotion activities, school, teacher potential

บทนำ

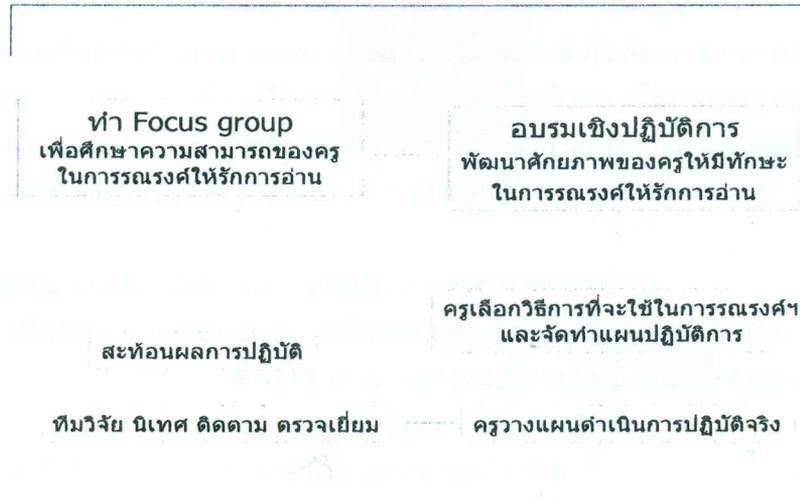
การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต เพราะการอ่านมากจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ การทำงาน และการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี จากสรุปผลการวิจัยย่อยลำดับที่ 1 ที่ศึกษาแหล่งการเรียนรู้สารสนเทศด้านการอ่านของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ถึงแม้จะมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542แล้วก็ตาม แต่มีครูเพียงร้อยละ 12.64 เท่านั้นที่เคยผ่านการอบรมในเรื่องนี้ และยังคงดำเนินการในด้านนี้อยู่จนถึงปัจจุบัน และจากข้อเสนอแนะ ครูก็ยังต้องการรับการอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาเทคนิคการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้ได้หลากหลาย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านในสถานศึกษา จึงเป็นโครงการวิจัยย่อยลำดับที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่าน และเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่าน ที่เน้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญ และเข้าใจรูปแบบและวิธีการที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่านต่อไป

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วยการฝึกอบรมวิธีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้รักการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือครูจากโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาจำนวน 38 คน จากโรงเรียน 19 แห่งในเขตพื้นที่ขอนแก่น ภาพสันทัน และมหาสารคาม เป็นโรงเรียนประถม 10 แห่ง

และโรงเรียนมัธยมอีก 9 แห่ง โดยสรุปเป็นกรอบในการวิจัยได้ดังนี้

07/09/50

4

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินงานโดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดหัวข้อเนื้อหาในการอบรมเป็นเรื่องแนวคิดในการออกแบบและจัดกิจกรรมรณรงค์ให้รักการอ่าน เทคนิคและวิธีการต่างๆที่ใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน รวมทั้งกำหนดประเด็นเพื่อศึกษาความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่าน โดยกำหนดเป็นประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการ รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดขึ้น 2 วัน ระหว่างวันที่ 1- 2 มิถุนายน 2549 ณ โรงแรมบุษราคัม อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยวันแรกเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการออกแบบและจัดกิจกรรมรณรงค์ให้รักการอ่าน เทคนิคและวิธีการต่างๆที่ใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน ส่วนวันที่สองเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการรณรงค์ให้รักการอ่านโดยเชิญโรงเรียนที่ได้รับรางวัลและเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้แก่โรงเรียนเชิงเครือวิทยาคม จ. กภาพสินธุ์ และโรงเรียนกัลยาณวัตร จ.ขอนแก่น มาเป็นผู้นำการเสวนา รวมทั้งการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมและคัดเลือกโรงเรียนที่จะติดตามสะท้อนผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถของครู และการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่านโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ติดตามผลนั้นก็มีผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่าน

โดยกำหนดเป็นประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการ รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน ให้กลุ่มระดมความคิดร่วมกันนั้นปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1.1 รูปแบบและวิธีการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่านได้ดี พบว่ายังคงเป็นการเล่าจากหนังสือ กิจกรรมการเล่าหนังสือเล่มโปรด ประกวดการอ่าน และเสียงตามสายยังเป็นกิจกรรมที่ทำได้ดี นอกจากนั้นกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีการจัดทำได้แก่

เกมต่างๆ การแสดงละครหุ่น บทบาทสมมุติ แต่งคำขวัญ เรียงความ กลอน การจัดนิทรรศการ กิจกรรมประกวดแข่งขัน เพื่อนช่วยเพื่อน แรลลีนักอ่าน หมู่บ้านนักอ่าน ผลิตสื่อในรูปแบบต่างๆ ภาษาไทยวันละคำ ถามตอบปัญหาจากพจนานุกรม กิจกรรมพี่สอนน้อง กิจกรรมชวนคุณแม่อ่านหนังสือ คาราโอเกะเพื่อการอ่าน อ่านให้น้องฟัง การจัดนิทรรศการ อ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรม “ยืมหนังสือเข้าบ้าน” ครอบครัวนักอ่าน ต้นไม้พูดได้ ป้ายนิเทศ สอยดาว (ตอบปัญหาจาก 8 กลุ่มสาระฯ) ชื่อหนังสือเพื่อพ่อ ทำวารสารโรงเรียน

1.2 ปัจจัยที่สนับสนุนการรณรงค์รักการอ่านให้ประสบความสำเร็จ พบว่าผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการรณรงค์รักการอ่านให้ประสบความสำเร็จ รองลงมาคือครู ห้องสมุด นักเรียน และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตามลำดับ

1.3 สิ่งที่จะทำเพื่อการรณรงค์รักการอ่านนั้นพบว่า

1.3.1 ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่จะกลับไปจัดประชุมครูภาษาไทยครูบรรณารักษ์ และคณะทำงาน เพื่อวางแผนโครงการรักการอ่าน เขียนโครงการส่งผู้บริหารขออนุมัติ จัดทำปฏิทิน ระดมทรัพยากร เตรียมกิจกรรมตามแผน นอกจากนั้นจะเริ่มปรับปรุงห้องสมุดในด้านบรรยากาศ วัสดุ สิ่งตีพิมพ์ และ ผู้รับผิดชอบ รวมทั้งตั้งชมรมรักการอ่าน พาไปศึกษาตามห้องสมุดต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ ทันสมัย ซึ่งเหตุผลในการดำเนินงานข้างต้นเพื่อรณรงค์ให้รักการอ่านนั้น ก็เพื่อ สร้างความตระหนักปลุกฝังให้เห็นความสำคัญของการอ่าน ปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดให้สวยงาม น่าสนใจ มีสื่อที่ดึงดูดความสนใจในการอ่าน นอกจากนั้นการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรม

1.3.2 ส่วนในระดับมัธยมศึกษา พบว่าสิ่งแรกที่กลับไปทำได้แก่การจัดบรรยากาศห้องสมุดให้น่าสนใจ หาสื่อที่น่าสนใจในการอ่าน จัดกิจกรรมรณรงค์ปลุกฝังจิตสำนึกนักเรียน วางแผนจัดกิจกรรม จัดหาทีมงานเพื่อสนับสนุนโครงการ ปรับปรุงกิจกรรมรักการอ่าน รายงานในที่ประชุม ประชาสัมพันธ์โครงการ จัดหางบประมาณ สถานที่ และเวลา ซึ่งเหตุผลที่คิดว่าสิ่งที่ทำนั้น คือเพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ให้อ่านออก อ่านได้ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศเป็นสิ่งเร้า กระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่าน ปลุกฝังจิตสำนึกรักการอ่าน ตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนชัดเจน

1.4 ในส่วนของผลลัพธ์ที่คาดหวังกับการทำงานรณรงค์รักการอ่าน พบว่า

1.4.1 ครูคาดหวังที่จะพัฒนาตัวเองให้สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับเด็ก โดยต้องเพิ่มเติมความรู้ความสามารถ และพัฒนาบุคลิกภาพให้ทันตัวต่อสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

1.4.2 ครูต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมรักการอ่านอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนชอบการค้นคว้ารักการอ่านเพิ่มมากขึ้น อ่านหนังสือที่หลากหลายอ่านแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมีความรับผิดชอบ

2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้รักการอ่าน เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะในการรณรงค์ให้รักการอ่าน

ให้กับครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนจำนวน 38 คนจากโรงเรียน 19 แห่ง โดยผู้เข้าอบรมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการออกแบบและจัดกิจกรรมรณรงค์ให้รักการอ่าน เทคนิคและวิธีการต่างๆที่ใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการรณรงค์ให้รักการอ่านจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลและเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวมทั้ง การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อติดตามติดตามสะท้อนผล โดยพิจารณาจากแผนการจัดกิจกรรมที่ครูจัดทำส่งหลังการอบรม โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกมี 4 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนโคกใหญ่ประชารัฐวิทยา จัดกิจกรรมรักการอ่านสืบสานนิทานไทย โรงเรียนบ้านนาล้อม จัดกิจกรรมรักการอ่านสานฝันสู่ครอบครัว และอ่านให้เพื่อนฟัง โรงเรียนนาผายนาโพธิ์ จัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ ภาษาอังกฤษวันละ 2 คำ และอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง ส่วนโรงเรียนผางวิทยายน จัดกิจกรรมยอดนักอ่าน ยอดนักสืบค้น อ่านดีดี...มีรางวัล และแข่งขันตอบปัญหา ซึ่งทั้ง 4 โรงเรียนได้รับการสนับสนุนหนังสือจากโครงการวิจัยเป็นมูลค่าโรงเรียนละ 10,000 บาทเพื่อจัดหาเข้าห้องสมุดและใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน

3. การสัมภาษณ์ และเยี่ยมชมการจัดกิจกรรม

ตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติในการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จากประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ถึงการทำการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า ในด้านรูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการรณรงค์ พบว่าส่วนใหญ่หลังจากการอบรมกิจกรรมที่ใช้ในการรณรงค์ เป็นกิจกรรมที่เคยทำแล้วเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การประกวดแข่งขัน การอ่านให้ฟัง การสร้างนวัตกรรม(จัดทำหนังสือเล่มเล็กทั้งที่ครูผลิตขึ้นเองและที่เป็นผลงานของนักเรียน)

ในด้านปัจจัยที่ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผน พบว่า ครูผู้จัดกิจกรรมยังเห็นความสำคัญของปัจจัยที่สนับสนุนการส่งเสริมการอ่านตามลำดับคือ ผู้บริหารให้การสนับสนุน ความพร้อมของทรัพยากร นักเรียนสนใจ ความร่วมมือของผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือ

ในด้านอุปสรรคในการจัดกิจกรรม พบว่าอุปสรรคที่สำคัญคือครูต้องทำงานหลายอย่าง หนังสือมีไม่เพียงพอ เด็กบางส่วนยังไม่มีวินัย ไม่ชอบอ่าน อ่านไม่ออก

ในด้านพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียน ครูให้ความเห็นว่า ภาพรวมดีขึ้น จากพวกที่อ่านไม่ออก อ่านได้ มากขึ้น ตอบคำถาม จับใจความดีขึ้น สนใจการอ่านมากขึ้น หนังสือที่ชอบ ได้แก่ นิทานภาพ การ์ตูนวรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น

ในด้านทักษะที่เพิ่มขึ้นหลังการอบรมและทำการจัดกิจกรรม ครูเห็นว่าเกิดทักษะในเรื่องการจัดบรรยากาศ มุมรักการอ่าน ตะกร้าหนังสือ เทคนิคการเล่านิทาน การเขียนภาพประกอบ เรื่องที่เล่า การวางแผนการจัดกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์

บทสรุป

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพครูในการรณรงค์ให้รักการอ่าน ในสถานศึกษา ทำให้ทราบความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านด้วยรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำให้ครูที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเข้าใจแนวทางและวิธีการ

ในการจัดกิจกรรมที่รณรงค์ให้รักการอ่าน การอ่าน และสามารถนำรูปแบบและวิธีการไปรณรงค์แก่นักเรียนในสถานศึกษาได้

ในส่วนความสามารถของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ถึงแม้ว่า ครูส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับการอบรมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แต่ก็ได้พยายามจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามที่สามารถทำได้ กิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมที่ทำได้โดยง่าย ซึ่งได้แก่ การเล่านิทาน เล่าเรื่องจากหนังสือ ประกวดการอ่าน และเสียงตามสาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้เวลามาก แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สามารถที่จะจัดได้ตามวาระและโอกาสต่างๆ โดยมีการวางแผนตลอดทั้งปี แต่ที่จะต้องตระหนักก็คือจะต้องมีการจัดอย่างสม่ำเสมอ อาจจัดกิจกรรมภายในห้องสมุดหรือนอกห้องสมุดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียน ใต้ร่มไม้ สามารถเลือกจัดได้ตามความเหมาะสม แต่ในการจัดกิจกรรมทุกครั้งจะต้องนำไปสู่หนังสือเสมอ หรือใช้หนังสือประกอบด้วย แม้แต่การเล่านิทาน หลังจากที่ได้เล่าจบแล้วจะต้องแนะนำให้นักเรียนทราบว่า นิทานที่ได้เล่าไปแล้วนั้นมาจากหนังสืออะไร หรืออาจแนะนำว่าถ้าอยากอ่านหนังสือนิทานสนุกๆ ที่คล้ายๆ กับที่ได้เล่าไปแล้ว หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกันในหนังสืออะไร อยู่ในส่วนของห้องสมุด หรือควรให้รางวัลที่เป็นหนังสือในการตอบปัญหาทุก ๆ ครั้งหากเป็นไปได้

ผู้บริหารยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการรณรงค์รักการอ่านให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะจัดหาเงินพิเศษและสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์จัดหาเงินพิเศษเพื่อใช้จ่ายในห้องสมุด และให้ความร่วมมือในการกำหนดและแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูบรรณารักษ์ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูบรรณารักษ์โรงเรียนอื่น และยังส่งครูบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมบรรณารักษ์ศาสตร์ และเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

สิ่งที่ทำเพื่อการรณรงค์รักการอ่านนั้น ส่วนใหญ่จะกลับไปจัดประชุมครูภาษาไทย ครูบรรณารักษ์ และคณะทำงาน เพื่อวางแผนโครงการรักการอ่าน เขียนโครงการส่งผู้บริหารขออนุมัติ จัดทำปฏิทิน ระดมทรัพยากร เตรียมกิจกรรมตามแผน ทั้งนี้เป็นเพราะต้องการความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และให้ผู้บริหารได้รับรู้เพื่อให้การสนับสนุนต่อไป ซึ่งการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรม นอกจากนั้นจะเริ่มปรับปรุงห้องสมุดในด้านบรรยากาศ วัสดุ สิ่งตีพิมพ์ และ ผู้รับผิดชอบ ซึ่งการจัดบรรยากาศห้องสมุดให้น่าสนใจ หนังสือน่าสนใจในการอ่าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจทันสมัย จะเป็นสิ่งเร้า กระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกฝักใฝ่รักการอ่าน ให้อ่านออก อ่านได้ อ่านอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

2. ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการออกแบบและจัดกิจกรรมรณรงค์ให้รักการอ่าน เทคนิคและวิธีการต่างๆที่ใช้ในการรณรงค์ให้รักการอ่าน และการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการรณรงค์ให้รักการอ่านจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลและเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้ครูเห็นภาพในการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านชัดเจนขึ้น รวมทั้ง การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ก็ช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบแบบแผนมากขึ้น

3. การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การประกวดแข่งขัน การอ่านให้ฟัง การสร้างนวัตกรรม (จัดทำหนังสือเล่มเล็กทั้งที่ครูผลิตขึ้นเองและที่เป็นผลงานของนักเรียน) เป็นรูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการรณรงค์ ส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

4. เนื่องจากทั้ง 4 โรงเรียนได้รับการสนับสนุนหนังสือจากโครงการวิจัยเป็นมูลค่าโรงเรียนละ 10,000 บาทเพื่อจัดหาเข้าห้องสมุดและใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน จึงทำให้มีหนังสือใหม่ที่ดึงดูดให้นักเรียนสนใจ นอกจากนี้การที่มีหน่วยงานภายนอกคือโครงการวิจัย คอยติดตาม ทำให้ผู้บริหารต้องรับรู้ เกิดความเข้าใจ และให้การสนับสนุนมากขึ้น

5. การจัดทำแผนกิจกรรมทำให้เกิดความต่อเนื่อง และมีกำหนดชัดเจน ซึ่งต้องพยายามจัดสรรเวลาให้เป็นตามแผน นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดที่เป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้โดยง่าย จึงทำให้เกิดการจัดกิจกรรมร่วมกันได้ไม่ยาก และสามารถนำกิจกรรมนั้นมาทำซ้ำได้กับกลุ่มใหม่

6. ทักษะในเรื่องการจัดบรรยากาศ มุมรักการอ่าน ตะกร้าหนังสือ เทคนิคการเล่านิทาน การเขียนภาพประกอบเรื่องที่เล่า การวางแผนการจัดกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ เป็นทักษะที่ครูได้รับเพิ่มเติมขึ้น

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าควรจะต้องมีการทำวิจัยในเรื่องเหล่านี้ซ้ำอีกในกลุ่มโรงเรียนที่ต่างกัน เพื่อเป็นการขยายผลในเรื่องศักยภาพของครูในการรณรงค์ให้รักการอ่านมากยิ่งขึ้น และอาจทำในลักษณะเครือข่ายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในกลุ่มโรงเรียนต่อไป อย่างไรก็ตามหลังจากการวิจัยในเรื่องนี้ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ครูผู้ทำกิจกรรมแล้ว จึงควรมีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งในการวัดนิสัยรักการอ่าน และผลการเรียนรู้อื่นๆที่เกิดจากการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านอีกมิติหนึ่งด้วย

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการอ่านของ

นักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพฯ.

ครูจะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนได้อย่างไร. (2544). ประชาศึกษา, 52(1), 19- 21.

นิตยา เปลื้องนุช. (2548). การพัฒนาคุณภาพของการรณรงค์ให้รักการอ่านในสถานศึกษา โครงการวิจัยย่อยลำดับที่ 1 การศึกษาแหล่งการเรียนรู้สารสนเทศด้านการอ่านของสถานศึกษาและชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์.

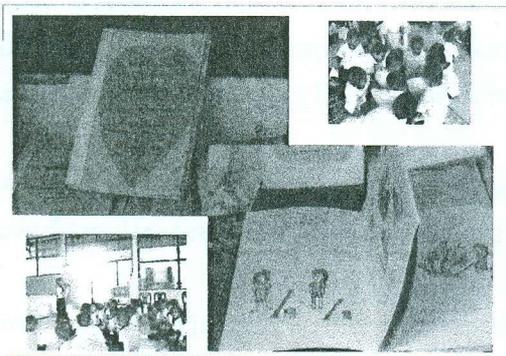
สมหวัง แก่นคำ. (2549). การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ

อ่านในโรงเรียน. อุบลราชธานี: โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์.

สมาน ลอยฟ้า. (2549). วิธีการส่งเสริมเด็กให้เป็นนักอ่าน. ใน เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับโรงเรียนในโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่รุ่นที่ 13,

16-17 มีนาคม 2549. ขอนแก่น: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ.

19961

24

19961

28